

מהגאון מוהר"ר יחיא צאלח זצ"ל (מהרי"ץ) מתוך הגהותיו על הרמב"ם מכי"ק.

בביאור דברי הרמב"ם גבי טבילת כלים

מאכלות אסורות פי"ז ה"ה, בלח"מ - . עיין לח"מ שיישכ לטון רבינו כד' הר"ן. אלל דלכתי תקשי ליה דסו"ס לטון רבינו בסוף הלכה ה' מיותר. ונראה ליטעו עס מ"ש הלבוש ז"ל כסימן ק"כ וז"ל, וטבילה זו לא משום בליעת איסור שבהן, שהרי אינה מפלטה כלום אלל משום פליטת טומאה היא שילא הכלי מטומאתו של גוי לקדושתו של ישראל, עכ"ל. הרי לך דקרי לטבילה פליטת טומאה.

ה"נ יק ליישכ לטון רבינו, דלע"ג דלאו משום פליטת איסור הוא, משום פליטת טומאה היא, וקרי רבינו לפליטת הטומאה גיעולי גויים. וגם כרישא שכתב ומפי השמועה וכו' קרי לה גיעולי גויים.

ועתה נבאר בס"ד את דבריו הק' תוך הקדמת דברי הרמב"ם והלח"מ.

כתב רבינו הרמב"ם הל' מאכלות אסורות (פ"ז ה"ה) וז"ל: טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחין מן הגויים ואחר כך יותרו לאכילה ושתיה אינה לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים. ורמז לו, כל דבר אשר ישל באש תעבירו באש וטהר, ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי גויים לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש, וכל הטמאים, בטבילה עולים מטומאתן. וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין גיעולי גויים. וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לא טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי גויים, עכ"ל.

ובכס"מ הביא דברי הר"ן דס"ל בדעת הרמב"ם דהיא מדרבנן וכתב הלח"מ - דמפשט דבריו נראה דכוונתו לומר שאין טבילה זו כדי לטהר מטומאת מת שאז תהיה הטבילה מדאו' אלא חכמים תיקנוה לטהרה מגיעולי גויים דכך ס"ל לחכמים שעדיין לא נטהר לגמרי מהם [וכדמשמע לשון הרמב"ם הוסיף לו טהרה וכו' להתירו מגיעולי גויים]. והקשה ע"ז בתרתי א. דא"כ למה כלים חדשים צריכים טבילה ב. מדוע כלים שאולים א"צ טבילה.

ואומר דע"כ כוונת הרמב"ם דאין הטבילה לטהרו מטומאה דאו תהיה מדאו' אלא חכמים תקנוה מטעמא דאיתא בירושלמי. כדי להוציא מטומאת הגוי לקדושת ישראל, דאי פשט הפס' תעבירו באש, לטהרו מטומאה א"כ הייתי אומר דוטהר הוא טהרה נוספת מדאו' להעביר הטומאה אבל מאחר דקרא לא מיירי בטומאה דלא מצינו יציאת טומאה ע"י אש, אלא מיירי בגיעולי גויים א"כ וטהר לא קאי על העברת טומאה הרגילה אלא על סוג טומאה אחרת כדאמר הירושלמי וה"ק הרמב"ם הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש שאותה העברה באש היא להתירו מגיעולי גויים ולא קאי גיעולי גויים על הטהרה האחרת, דהיא כהירושלמי. וכתב מהרי"ץ בהגהה וז"ל. עיין לח"מ שיישכ לטון רבינו כד' הר"ן. אלל דלכתי תקשי ליה דסו"ס לטון רבינו בסוף הלכה ה' מיותר. (וכוונתו דאי כפירוש שני בלח"מ דלא קאי להתירו מגיעולי גויים על טהרת הטבילה א"כ למאי הדר כתב הכא "להתירו מגיעולי גויים" ומה רצה להשמיענו בזה)

תורה

תורה תורה, תורת ה' תמימה משיבת נפש. מה טובו אהלייך. ומה נאו משכנותיך. מה יפו אמרייך, ומה ישרו דברייך. מה נעמו הגיגיך, ומה מתקו נופת צופייך. אשרי שוקדי על דלתותיך, הבאים בשערייך. רינה יפצחו שוכני אוהלייך. ישישו וישמחו כל אוהבייך.

תורה תורה, מצות ה' ברה מאירת עיניים. אשרי שומרי אורחותיך, ובאי תוך דררייך. מקומות מחמדייך, טירות היכליך. שוכני מחנותיך, אהלי מעונותיך. המדת ישיבותיך, גנוזי אוצרותיך. יקרת גנזיך, וחתן יפעת הדרייך. יגילו ויתענגו ברוב שלומותיך, פאר יהוד המודותיך.

תורה תורה עדות ה' נאמנה מחכימת פתי אשרי צוללי נבכי נהרייך, ולובשי תפארת ששת סדרייך. הוד ספרי תלמודיך, הוגי סודותיך. שומרי גדרייך, ומחזיקי בדקייך. אשרי שוכני מעונותיך, אהלי ישראל וישורון אוהבייך. נוצרי משפט אורחותיך, וזוכרי חסד אהבת כלולותיך.

(הגה"צ ר' סעדיה ב"א תלמיד הגאון מוהר"ח סיגואני זצ"ל)

ונראה ליטעו עס מ"ש הלבוש ז"ל כסי' ק"כ וז"ל, וטבילה זו לא משום בליעת איסור שבהן, שהרי אינה מפלטה כלום אלל משום פליטת טומאה היא שילא הכלי מטומאתו של גוי לקדושתו של ישראל, עכ"ל. הרי לך דקרי לטבילה פליטת טומאה. ה"נ יק ליישכ לטון רבינו, דלע"ג דלאו משום פליטת איסור הוא, משום פליטת טומאה היא, וקרי רבינו לפליטת הטומאה גיעולי גויים. וגם כרישא שכתב ומפי השמועה וכו' קרי לה גיעולי גויים. ועכ"ל מהרי"ץ זצ"ל. (ביאור דבריו דאכן "להתירו מגיעולי גויים" קאי נמי אטהרת טבילה וכדפי' הלח"מ בפי' א' רק דלא קאי אגיעולי מאכלותיהן אלא אגיעולי טומאתן. ולכך לא יקשה קושיות הלח"מ. והביא מהלבוש דקרי לה "פליטת הטומאה" ולכך שייך לומר דגיעולי גויים (גיעול פירושו הפלטה ומלשון הגעלה), קאי נמי אטומאה, ושייך למיקרי לה גיעולי גויים דשייך הפלטה גם בטומאה ולא רק באיסור הבלוע בכלים. והשתא מיושב דכיון דקאי על טהרת הטבילה שפיר שייך למכתביה הכא, דזהו מן הענין משא"כ אי מיירי על העברתו באש דאו לא שייך הכא. כ"נ לענ"ד) {ערך נתנאל בצלאל. "גנוזות" אלו וכן מה שהובא בגליון הקודם נמסרו למערכת ע"י מורינו הגר"י רצאבי שליט"א, ימים על ימי מלך תוסיף. וכל הזכויות שמורות לו} ©